

PATVIRTINTA
Nacionalinio muziejaus
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės
valdovų rūmų direktoriaus
2011 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-52

NACIONALINIO MUZIEJAUS LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS VALDOVŲ RŪMŲ KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ IŠ FIZINIŲ IR JURIDINIŲ ASMENŲ PRIĖMIMO TYRIMUI, KONSERVAVIMUI IR RESTAURAVIMUI TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai (toliau – Muziejus), vykdydamas nacionalinės institucijos misiją, prioriteto tvarka konservuoja ir restauruoja muziejines vertybes, saugomas Muziejuje. Esant galimybėms vykdomi kilnojamųjų kultūros vertybių (toliau – Objektų), gautų iš kitų fizinių ir juridinių asmenų konservavimo ir restauravimo darbai.

2. Objektų iš fizinių ir juridinių asmenų priėmimas tirti, konservuoti ir restauruoti bei konservavimo ir restauravimo darbai atliekami vadovaujantis 2005 m. gruodžio 16 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-716 patvirtinta Muziejuose esančių rinkinių apsaugos, apskaitos ir saugojimo instrukcija (Žin., 2006, Nr. 1-3).

3. Objektų priėmimą-perdavimą, darbų paskirstymą ir eigą bei šios tvarkos laikymąsi kontroliuoja Mokslinių tyrimų centro Restauracinės priežiūros grupės administratorius-restauratorius.

II. OBJEKTŲ PATEIKIMAS BEI JŲ ATSIĖMIMAS

4. Pateikiamas Muziejaus patvirtintos formos prašymas (Priedas Nr. 1), kuriame nurodoma: Objekto (-ų) pavadinimas, kiekis, medžiaga, būklė, pageidaujamos paslaugos (tyrimas, konservavimas, restauravimas) ir papildoma informacija.

5. Muziejui sutikus priimti iš fizinių ir juridinių asmenų Objektus konservuoti ir (ar) restauruoti, vadovaujantis Muziejaus kilnojamųjų kultūros vertybių konservavimo ir restauravimo darbų sąnaudų normatyvais (Priedas Nr. 2) sudaroma darbų sąmata bei pasirašoma paslaugų atlikimo sutartis.

6. Surašomas Ekspонатų priėmimo-perdavimo laikinam saugojimui aktas. Objektai gražinami po tyrimo, konservavimo ar restauravimo remiantis tuo pačiu aktu. Jei akte numatyti Objektai baigiami tirti, konservuoti ar restauruoti ne vienu metu, gražinamiems Objektams surašomi atskiri Ekspонатų perdavimo-priėmimo aktai.

III. KONSERVAVIMO IR RESTAURAVIMO DARBŲ SĄNAUDŲ NORMATYVAI

7. Normatyvai nustato Muziejaus teikiamų Objektų konservavimo ir restauravimo bei šių darbų dokumentavimo paslaugų kainą.

8. Konservavimo ir restauravimo darbų kaina nustatoma pagal keturių parametų sandaugą ($A \times B \times C \times D = \text{kaina}$), kurių reikšmės yra šios:

8.1. A - Muziejaus restauratoriaus turimos kvalifikacinės kategorijos tarnybinio atlyginimo valandinio atlygio vidurkis;

8.2. B - darbams atlikti reikalinga laiko trukmė (darbų trukmė nustatyta sąlyginai įvertinus procedūrai atlikti reikalingas vidutines laiko sąnaudas. Priedas Nr. 2);

8.3. C - Objekto dydžio koeficientas (Priedas Nr. 3);

8.4. D - Objekto formos ir suirimo koeficientas (Priedas Nr. 4).

9. Į normatyvus neįeina:

9.1. Objekto konservavimo, restauravimo ir laboratorinių tyrimų darbams sunaudojamų medžiagų, jų utilizavimo darbų sąnaudos;

9.2. išankstinio susipažinimo (komandiruotės) su Objektu būkle pas užsakovą, papildomos medžiagos paieškos apie Objektą istoriniame, kultūriniame ar bet kuriame kitame kontekste sąnaudos.

10. Sąnaudos šiems darbams nustatomos vadovaujantis 2007 m. rugpjūčio 8 d. Kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-528 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 89-3542; 2009, Nr. 59-2303; 2010, Nr. 74-3756).

11. Įvairios fizikinės, cheminės, histologinės ir pan. ekspertizės, laboratoriniai tyrimai bei kitų mokslo šakų specialistų konsultacijos (kai jos būtinos, suderinus su užsakovu), įvertinamos papildomai pagal juos atliekančių organizacijų ar laboratorijų įkainius ir jų kaštai papildomai įtraukiami į galutinę atliktų paslaugų kainą.

IV. OBJEKTŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO, RESTAURAVIMO DARBAI IR ATSISKAITYMAS UŽ JUOS

12. Muziejaus Restauracinės priežiūros grupės administratorius-restauratorius paskiria atitinkamos kategorijos restauratorių Objektams konservuoti, restauruoti ir atlikti kitus tyrimus.

13. Restauratorius parengia objekto konservavimo-restauravimo programą ir metodiką. Restauravimo programa ir (ar) metodika, jos pakeitimai svarstomi ir tvirtinami Muziejaus Restauravimo tarybos eiliniame posėdyje. Taip pat posėdyje nustatomi Objekto dydžio ir Objekto formos ir suirimo koeficientai.

14. Pabaigus Objektus restauruoti, darbo rezultatai ir parengta techninė dokumentacija (restauravimo pasas ir kt.) nagrinėjama ir vertinama Restauravimo taryboje. Taryba sprendžia, ar restauruotas objektas yra priimtinas.

15. Atsiskaitymas už atliktus darbus vykdomas pagal paslaugų atlikimo sutartyje numatytas sąlygas.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Restauravimo taryba ir jos nuostatai sudaromi ir tvirtinami atskiru Muziejaus direktoriaus įsakymu.

17. Kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbai atliekami vadovaujantis Objektų priėmimo dieną galiojančiais teisės aktais.

18. Ši tvarka įsigalioja nuo jos patvirtinimo dienos.

Kilnojamųjų kultūros vertybių
iš fizinių ir juridinių asmenų
priėmimo tyrimui, konservavimui
ir restauravimui tvarkos
1 priedas

Nacionalinio muziejaus
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės
valdovų rūmų direktoriui

PRAŠYMAS
DĖL KILNOJAMOSIOS (-ŪJŲ) KULTŪROS VERTYBĖS (-IŲ) PRIĖMIMO

20__ m. _____ mėn. ___ d.

Prašau priimti žemiau išvardintą (-as) kilnojamąją (-ąsias) kultūros vertybę (-es) nurodytoms paslaugoms atlikti:

Eil. Nr.	Vertybės pavadinimas	Kiekis	Medžiaga	Būklė	Reikalinga paslauga(-os): tyrimas/ konservavimas/ restauravimas	Pastabos

Fizinio asmens vardas, pavardė/juridinio asmens pavadinimas:

_____ *Adresas:*

_____ *Fizinio/juridinio asmens kodas:*

_____ *Vardas, pavardė, pareigos, parašas*

Kilnojamųjų kultūros vertybių
iš fizinių ir juridinių asmenų
priėmimo tyrimui, konservavimui
ir restauravimui tvarkos
2 priedas

**MUZIEJAUS KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ KONSERVAVIMO IR
RESTAURAVIMO DARBŲ SAŃAUDŲ NORMATYVAI**

Procedūros	Laiko sąnaudos valandomis (vieno žmogaus val.)
1. Metaliniai dirbiniai	
(1 – vidutiniškai suiręs vidutinio dydžio vienos metalo rūšies dirbinys)	
1. Preparavimas *	4-10
2. Pirminis nuvalymas:	
a. rankinėmis priemonėmis	0,25
b. mechaninėmis priemonėmis	0,2
3. Darbo piešiniai (1 vnt.)	0,05
4. Laboratorinis nuvalymas:	
a. rankinėmis priemonėmis	1
b. mechaninėmis priemonėmis	0,75
c. ultragarsinėmis priemonėmis *	1-4
d. po mikroskopu *	5-16
5. Chloridų patikrinimas drėgmės kameroje	0,01
6. Chloridų patikrinimas po mikroskopu	0,05
7. Cheminis nuvalymas:	
a. vandens garais, virimas dejonizuotame vandenyje	0,05
b. vandeniniais organinių ir neorganinių (rūgščių, šarmų) tirpalais *	0,5-2
c. organiniais tirpikliais su tvirtinimu polimerais *	8-20
d. mirkymas, virimas	0,05
8. Elektrocheminis nuvalymas *	0,2-1
9. Elektrolitinis nuvalymas *	0,2-1
10. Džiovinimas:	
a. džiovinimo spintoje	0,05
b. dehidratacija tirpalu *	0,2-0,45
11. Rūdžių surišimas tanino tirpalu	0,2
12. Korozijos inhibicija	0,2
13. Paviršiaus nuriebinimas	0,1
14. Konservavimas:	
a. paviršiumi polimerų tirpalais	0,1
b. vakuume	0,35
c. išlydytais vaškais	0,2
15. Suklijavimas:	
a. paprastas (ilgis 1 cm²)	0,2
b. plyšių užpildymas, trūkstumų fragmentų atkūrimas (ilgis 1 cm²)	0,5

16. Padengimas dirbtine patina	0,25
17. Paviršiaus padengimas apsaugine danga	0,1
18. Paruošimas saugojimui	0,25
2. Odiniai dirbiniai	
(1 – vidutiniškai suiręs vidutinio dydžio dirbinys)	
1. Preparavimas *	2-8
2. Nuvalymas:	
a. nuplovimas vandeniui	0,2
b. mechaninėmis priemonėmis	0,35
c. cheminėmis priemonėmis	0,25
d. ultragarsinėmis priemonėmis	0,1
3. Dezinfekavimas *	0,05-0,35
4. Darbo piešiniai pagal nustatytą metodiką (1 detalė)	0,25
5. Deformacijų ištiesinimas (1 detalė)	0,15
6. Fragmentų surinkimas *	0,5-2
7. Konservavimas:	
a. vandeniniais tirpalais (1 kartas)	0,01
b. emulsijomis (1 kartas)	0,35
8. Suklijavimas:	
a. paprastas (siūlės ilgis 1 dm)	0,5
b. dubliuojant (siūlės ilgis 1 dm)	1
9. Detalių susiuvimas (siūlės ilgis 1 dm):	
a. standžiąja, sudurtine, standžiąja sudurtine, uždėtine, kita lengvai prieinama siūle	0,75
b. prasiūtine, paslėpto dygsnio, slaptąja, kita sunkiai prieinama siūle **	1
10. Paviršiaus padengimas apsaugine danga	0,1
11. Paruošimas saugojimui	0,25
12. Paruošimas eksponavimui *	3-8
3. Kauliniai (raginiai) dirbiniai	
(1 – vidutiniškai suiręs vidutinio dydžio dirbinys)	
1. Preparavimas *	2-8
2. Nuvalymas:	
a. nuplovimas vandeniui	0,25
b. rankinėmis priemonėmis	0,35
c. cheminėmis priemonėmis*	0,5-3
3. Darbo piešiniai (1 vnt.)	0,05
4. Dezinfekavimas	0,2
5. Konservavimas	0,02
6. Suklijavimas*	0,05-0,5
7. Paviršiaus padengimas apsaugine danga	0,1
8. Paruošimas saugojimui	0,25
4. Mediniai dirbiniai	
(1 – vidutiniškai suiręs vidutinio dydžio šlapios medienos dirbinys)	
1. Preparavimas *	2-8
2. Nuvalymas:	
a. nuplovimas vandeniui	0,2
b. rankinėmis priemonėmis	0,35

3. Darbo piešiniai (1 vnt.)	0,2
4. Dezinfekavimas	0,15
5. Paruošimas konservavimui (1 vnt.)	0,1
6. Konservavimas:	
a. terminis sotinimas mirkant (10 dirbinių)	0,1
b. sotinimas kambario temperatūros tirpale (10 dirbinių)	0,1
c. sotinimas paviršiumi (1 dirbinys, 1 kartas)	0,01
7. Išdžiovinimas po konservavimo (radinio įdėjimas, užpylimas absorbentu ir išėmimas)	0,1
8. Paviršiaus nuvalymas po konservavimo*	3-16
9. Fragmentų suklijavimas (siūlės ilgis 1 dm):	
a. tiesioginis sujungimas	0,2
b. kaišteliais	0,35
10. Siūlių ir ištrupėjimų užglaistymas *	2-10
11. Užglaistytų vietų užtonavimas *	4-16
12. Rekonstrukcija *	8-20
13. Paviršiaus padengimas apsaugine danga	0,25
14. Paruošimas saugojimui	0,25
5. Keramikiniai dirbiniai	
(1 – vidutiniškai suiręs vidutinio dydžio dirbinys)	
1. Preparavimas *	2-8
2. Paviršiaus apnašų pašalinimas:	
a. nuplovimas vandeni	0,35
b. mechaninėmis priemonėmis	0,2
c. cheminis valymas *	1-3
3. Darbo piešiniai (1 vnt.)	0,05
4. Šukių surūšiavimas, surinkimas pagal lūžio profilį:	
a. <10 fragmentų	0,5
b. >10 fragmentų *	0,6-4
5. Konservavimas:	
a. išdegtos aukštoje temperatūroje	0,5
b. išdegtos žemoje temperatūroje	0,75
c. yrančio molio, irizuotos glazūros, dekoru	1
6. Rekonstrukcinio nuimamo pagrindo suformavimas *	8-16
7. Suklijavimas:	
a. <5 fragmentų su patogiomis klijavimo plokštumomis	0,2
b. <10 fragmentų su patogiomis klijavimo plokštumomis	0,5
c. >10 fragmentų su patogiomis klijavimo plokštumomis *	0,6-2
d. fragmentai su nestabiliomis klijavimo plokštumomis, sudėtingo profilio (2 fragmentai)	0,2
8. Neiškusių fragmentų atkūrimas *	8-20
9. Atkurtų gipsinių fragmentų konservavimas (1 dm ²)	0,75

10. Perteklinio konservavimo tirpalo pašalinimas (paviršiaus nuvalymas, 1 dm ²)	0,5
11. Atkurtų fragmentų spalvinė rekonstrukcija (1 sluoksnis, 1 dm ²)	1
12. Paviršiaus padengimas apsaugine danga	0,2
13. Paruošimas saugojimui	0,25
6. Stikliniai dirbiniai	
(1 – vidutiniškai irizuotas vidutinio dydžio dirbinys)	
1. Preparavimas *	2-8
2. Pirminis nuvalymas:	
a. nuplovimas	0,25
b. mechaninėmis priemonėmis	0,5
3. Darbo piešiniai (1 vnt.)	0,05
4. Irizacijos produktų pašalinimas	0,5
5. Nušarminimas	0,25
6. Konservavimas	0,5
7. Šukių surinkimas pagal lūžio profilį:	
a. < 10 fragmentų	0,5
b. > 10 fragmentų*	0,6-2
8. Suklijavimas	
a. < 5 fragmentų su patogiomis klijavimo plokštumomis	0,5
b. > 5 fragmentų su nepatogiomis klijavimo plokštumomis	1
9. Rekonstrukcinio nuimamo pagrindo suformavimas *	8-16
10. Neiškikusių fragmentų atkūrimas *	8-20
11. Atkurtų fragmentų spalvinė rekonstrukcija (1 dm ²)	1
12. Paviršiaus padengimas apsaugine danga	0,2
13. Paviršiaus padengimas apsaugine danga	0,2
14. Paruošimas saugojimui	0,25
7. Austiniai ir neaustiniai tekstiliniai dirbiniai	
(1 – vidutiniškai suiręs vidutinio dydžio dirbinys)	
1. Preparavimas *	2-8
2. Nuvalymas:	
a. mechaninėmis priemonėmis*	4-16
b. vandeniniais tirpalais	0,5
c. organiniais tirpikliais	0,35
d. vandeniniais organinių tirpiklių mišiniais	0,5
e. ultragarsinėmis priemonėmis	0,1
3. Darbo piešiniai (1 vnt.)	0,05
4. Dezinfekavimas*	0,05-0,5
5. Deformacijų ištiesinimas	0,35
6. Konservavimas	0,25
7. Sutvirtinimas (1 dm ²):	
a. pridaigstymas prie atraminio audinio	0,5
b. sudubliavimas klijuojant	0,35
8. Rekonstrukcija *	8-16

9. Paruošimas saugojimui	0,25
10. Paruošimas eksponavimui *	3-8
8. Kiti darbai	
1. Tirpalų, lydalų paruošimas (10 dirbinių):	
a. Trilono B, tanino, rūgščių, šarmų, druskų, inhibitorių, mažos molekulinės masės polimerų tirpalų	0,25
b. didelės molekulinės masės polimerų, vašku lydalo	0,35
2. Emulsijos paruošimas *	0,5-2
3. Glaisto paruošimas (1 kartas)	0,1
4. Vizualinis būklės įvertinimas, restauravimo programos sudarymas (1 radinys)	0,2
5. Radinio dokumentacijos sutvarkymas (įrašas restauravimo protokolų knygoje)	0,35
6. Išsamus konservavimo – restauravimo darbų dokumentacijos (restauravimo paso) paruošimas	6-10

* Atlikimo laikas kiekvienu atveju nustatomas atskirai.

** Esant kombinuotai siūlei, kurių viena yra pirmoje *a* grafoje, o kita *b* grafoje, taikomas *b* grafos skaičiavimas. Atlikimo laikas kiekvienu atveju nustatomas atskirai.

Kilnojamųjų kultūros vertybių
iš fizinių ir juridinių asmenų
priėmimo tyrimui, konservavimui
ir restauravimui tvarkos
3 priedas

OBJEKTO DYDŽIO KOEFICIENTAI (C):

Koeficientas	Dydis	Metalinis	Odinis	Kaulinis	Medinis	Keramikinis	Stiklinis	Tekstilinis
0,8	<i>Mažas</i>	iki 0,25 dm ²	iki 1 dm ²	iki 0,1 dm ²	iki 1 dm ³	iki 1 dm ²	iki 0,5 dm ²	iki 1 dm ²
1	<i>Vidutinis</i>	0,25-2 dm ²	1-3 dm ²	0,1-0,5 dm ²	1- 5 dm ³	1-5 dm ²	0,5-1 dm ²	1-3 dm ²
1,5	<i>Didelis</i>	2-5 dm ²	3-6 dm ²	0,5-1 dm ²	5-15 dm ³	5-10 dm ²	1-2 dm ²	3-6 dm ²
2,0	<i>Labai didelis</i>	> 5 dm ²	> 6 dm ²	> 1 dm ²	> 15 dm ³	> 10 dm ²	> 2 dm ²	> 6 dm ²

Kilnojamųjų kultūros vertybių
iš fizinių ir juridinių asmenų
priėmimo tyrimui, konservavimui
ir restauravimui tvarkos
4 priedas

OBJEKTO FORMOS IR SUIRIMO KOEFICIENTAI (D):

Koeficientas	Forma ir suirimas
0,8	Nesudėtingos formos mažai suirę dirbiniai.
1	Nesudėtingos formos vidutiniškai suirę dirbiniai.
1,5	Sudėtingos formos mažai ir vidutiniškai suirę dirbiniai. Tvirtai dirbiniai, pagaminti iš dviejų skirtingų medžiagų, kai reikia kiekvieną jų konservuoti nepriklausomai, nepažeidus autento vientisumo.
2,0	Labai suirę, trapūs, minkšti dirbiniai. Dirbiniai sudaryti iš 2 ir daugiau skirtingų medžiagų, kurių bent viena yra labai suirusi, kai reikia kiekvieną jų konservuoti nepriklausomai, nepažeidus autento vientisumo.